

Regiovisie

beschermd wonen
maatschappelijke opvang
vrouwenopvang

2024-?

Gemeente Maassluis
Gemeente Vlaardingen
Gemeente Schiedam

Datum 11 september 2023

Inhoud

Storytelling	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelgroep	5
1.3 Aanpak	5
1.4 Leeswijzer.....	5
2. Achtergrond en visie	6
2.1 Regionale samenwerking.....	6
2.2 Norm van Opdrachtgeverschap (NVO)	6
2.3 Commissie Dannenberg.....	6
2.4 Visie	6
3. Beschermd wonen	8
3.1 Tussenvormen beschermd wonen	8
3.2 Begeleiding jongvolwassenen	8
Speerpunten beschermd wonen	9
3.3 Passend aanbod.....	9
4. Maatschappelijke opvang	10
4.1 Moderniseren opvanglocaties.....	11
4.2 Wachtlijsten omlaag	11
4.3 Winterkouderegeling/ pandemie.....	11
4.4 Outreachende hulpverlening.....	12
4.5 Centrale toegang	12
4.6 Herijken beleidsregels toegang	12
4.7 Preventie.....	13
Speerpunten maatschappelijk opvang	13
5. Maatschappelijk opvang met specialistische zorg	13
5.1 Aanpak huiselijk geweld	13
5.2 Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	14
5.3 Professionalisering van de wijkteams	14
5.4 Dienstverlening	14
5.5 Opvang.....	14
Speerpunten maatschappelijk opvang met specialistische zorg.....	15
5.6 Preventie staat centraal.....	15

6. Integrale speerpunten	16
6.1 Vergroten Aanbod.....	16
6.2. Ketensamenwerking	17
Speerpunten Ketensamenwerking	17
7. Governance	19
7.1 Norm voor Opdrachtgeverschap – niet-vrijblijvende governance	19
7.2 Uitgangspunten voor samenwerking.....	19
7.3 Samenwerking - samenwerkingsovereenkomst	19
7.4 Bestuurlijke samenwerking	19
7.5 Centrumgemeente – rol Vlaardingen	20
8. Financiële afspraken	21
8.1 Algemeen.....	21
8.2 Beschermd wonen	21
8.3 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	21
9. Invulling Norm van Opdrachtgeverschap	22
Bijlagen	24
1 Toelichting doelgroep.....	24
2 Uitkomsten stakeholdersbijeenkomst	Error! Bookmark not defined.

Storytelling

Inspirerende korte verhalen van een aantal partners/ cliënten op 1 pagina, nog in te vullen

CONCEPT

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2017 stelden de MVS-gemeenten de regiovisie “*Passend Onder Dak*” op. Hierin presenteerden zij hun aanpak op het gebied van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De regio stond destijds voor een doelmatige aanpak, die sober was maar wél kwalitatief van voldoende niveau.

Het sociaal domein is constant in beweging. Inmiddels is er in de afgelopen 6 jaar een hoop veranderd op het gebied van de samenwerking tussen de MVS gemeenten, de uitvoering van beschermd wonen en de doelgroep van maatschappelijk opvang. Met de toenemende complexiteit bij de doelgroep en een steeds groter wordende vraag voor ondersteuning zien we samen met de partners in het werkveld dat de bestaande visie niet meer volstaat. Er zijn landelijke ontwikkelingen zoals de doordecentralisatie van beschermd wonen en de norm van opdrachtgeverschap die maken dat de visie geactualiseerd moet worden.

Door de toenemende complexiteit en verbreding van de doelgroepen wordt steeds meer beroep gedaan op instanties zoals de GGZ (geestelijke gezondheidszorg) en de jeugdzorg. Dit vraagt om een integrale aanpak om verantwoordingscriteria en administratieve lasten van opvanginstellingen te beperken. Systemen en trajecten moeten op elkaar aansluiten. Een integrale aanpak vraagt om integraal beleid, waardoor de keuze is gemaakt de vrouwenopvang toe te voegen aan dit beleidsplan.

Met deze aangescherpte regiovisie beschrijven de gemeenten Maassluis, Vlaardingen en Schiedam hoe zij de komende jaren samenwerken aan de verdere ontwikkeling van de ondersteuning voor de kwetsbare inwoners die zijn aangewezen op beschermd wonen, maatschappelijke opvang of vrouwenopvang. Deze regiovisie is richtinggevend op hoofdlijnen en beschrijft wat de gemeenten gaan doen. De uitwerking van de regiovisie, oftewel de hoe, wordt beschreven in uitvoeringsplannen na vaststelling van deze regiovisie.

1.2 Doelgroep

Soms hebben inwoners vanwege een levensgebeurtenis, een beperking of andere problematiek ondersteuning nodig. Dit kan intensieve ondersteuning zijn in de vorm van een beschermde woonplek tot enkel een slaapplek als overbruggend onderdak.

Dit zijn mensen met levensproblemen als schulden, dakloosheid, huiselijk geweld of werkloosheid. Daarnaast kunnen verschillende aandoeningen of beperkingen een rol hebben, zoals psychische problematiek, verslaving en/of licht verstandelijke beperkingen.

Dit zijn mensen die een beroep (kunnen) doen op beschermd wonen, maatschappelijke opvang of vrouwenopvang.

Er is in enige mate sprake van overlap in de doelgroep voor beschermd wonen, maatschappelijk opvang en vrouwenopvang, omdat er in de meeste gevallen sprake is van mensen met meervoudige problematiek. Deze inwoners hebben (complexe) problemen op meerdere leefdomeinen, zijn onvoldoende in staat om hun problemen zelf of in de eigen omgeving op te lossen en kunnen onvoldoende in de eigen bestaansvoorwaarden voorzien. De maatschappelijke opvang focust zich met name op dakloosheid, bij de vrouwenopvang staat een veilige thuissituatie centraal en beschermd wonen kenmerkt zich door het aanbieden van 24-uurs ondersteuning bij psychische- of psychosociale problematiek. In bijlage 1 staat een verdere toelichting van de doelgroep met bijbehorende definities.

1.3 Aanpak

Om de benodigde input te verzamelen voor het opstellen van deze regiovisie is gesproken met diverse vertegenwoordigers van lokale participatieraden, zorgpartijen, woningbouwverenigingen en ervaringsdeskundigen. Zorgaanbieders gaven op specifieke onderdelen middels een uitvraag input. Op een regionale stakeholdersbijeenkomst kwamen al deze partijen samen. De uitkomsten van de stakeholdersbijeenkomst staan in bijlage 2.

Daarnaast zijn voor verdere input in alle drie de MVS-gemeenten, bijeenkomsten georganiseerd voor de gemeenteraden en adviesraden.

1.4 Leeswijzer

De visie is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Hoofdstuk 2 gaat over de achtergrond van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 komen de onderwerpen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en maatschappelijke opvang met specialistische zorg aan bod,

inclusief de speerpunten die wij de komende jaren op deze onderwerpen hebben. In hoofdstuk 6 worden nog een aantal integrale speerpunten besproken. In hoofdstuk 7 gaan we in op de samenwerkingsafspraken en de governance. Hoofdstuk 8 beslaat de financiële afspraken en in hoofdstuk 9 geven we aan hoe we de opdracht vanuit de NvO hebben ingevuld.

2. Achtergrond en visie

2.1 Regionale samenwerking

Het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeente (hierna VNG) spraken in 2015 af beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang te beleggen bij 43 centrumgemeenten. In de MVS-regio is Vlaardingen centrumgemeente. Vlaardingen is daarmee verantwoordelijk voor de financiën en uitvoering van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Er wordt nauw samengewerkt met de regiogemeenten Maassluis en Schiedam voor beleid en uitvoer.

Met de voorgenomen decentralisatie van beschermd wonen komt de verantwoordelijkheid inhoudelijk en financieel voor beschermd wonen bij alle gemeenten te liggen, Vlaardingen is dan geen centrumgemeente meer voor beschermd wonen. Tot de decentralisatie ontvangt en beheert Vlaardingen de financiële middelen voor beschermd wonen.

2.2 Norm van Opdrachtgeverschap (NVO)

Het rijk en de VNG hebben afspraken gemaakt in de Norm van Opdrachtgeverschap (hierna NvO) over de – niet vrijblijvende- samenwerking tussen gemeenten, om goede ondersteuning te kunnen blijven bieden aan inwoners die aangewezen zijn op beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Conform de NvO dient elke regio regionale samenwerkingsafspraken te hebben vastgesteld op een aantal punten. Deze gaan over de samenwerking, de toegang, de zorgcontinuïteit, governance, bovenregionale inkoop en plaatsing, administratieve lasten en meerjarencontractering. In deze regiovisie geven we richting aan de invulling van de Norm van Opdrachtgeverschap.

2.3 Commissie Dannenberg

Op verzoek van de VNG bracht de commissie 'Toekomst beschermd wonen' (ook wel bekend als de commissie Dannenberg) in 2015 een advies uit over de toekomst van het beschermd wonen in relatie tot de maatschappelijke opvang en andere gemeentelijke taken. Deze visie vormt het uitgangspunt van de landelijke '*Meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang*', waarover nu landelijk het gesprek gevoerd wordt met betrekking tot de kanteling van extramuraal naar institutionele voorzieningen. Kern van de inhoudelijke visie is dat gemeenten en andere partijen toewerken naar sociale inclusie voor iedereen. Dit houdt in dat begeleiding en ondersteuning zoveel mogelijk moet gebeuren in "gewone" woningen en wijken, in de eigen sociale omgeving van mensen, en gericht moet zijn op herstel en zelfredzaamheid. Echter is de huidige woningmarkt met beperkte beschikbare woningen een groot struikelblok. Daarnaast is het absorptie vermogen van wijken een aandachtspunt. Het vermogen van een wijk om bij te dragen aan deze gedachtegoed heeft een grens. Voor inclusie is een evenwichtige verdeling van doelgroepen binnen de wijken nodig.

2.4 Visie

In lijn met het rapport van de Commissie Dannenberg streven we naar een inclusieve samenleving waarin iedere inwoner, ook met een psychische kwetsbaarheid, mee kan doen en er ruimte is voor een verscheidenheid aan mensen met verschillende vermogens. Deze sociale inclusie is de basis voor het realiseren van inclusief wonen.

Voor de visie op beschermd wonen en maatschappelijke opvang sluiten we aan bij de veel bredere maatschappelijke ontwikkeling om (waar mogelijk) expertise naar inwoners te brengen. Daarbij kijken we naar wat inwoners nodig hebben in plaats van uit te gaan van het bestaande aanbod. Voor wie dat nodig heeft, wordt ondersteuning zoveel mogelijk in de thuissituatie ingezet. Wanneer dit niet passend of mogelijk is, kan kortdurend een (maatwerk)oplossing worden geboden in het beschermd wonen of een plaats worden geboden in de maatschappelijke opvang. In de kern streven we als regio het volgende na:

Inwoners nemen deel aan de samenleving op de manier waarop zij dat willen en kunnen, door hen in staat te stellen om zelfstandig te blijven, waarbij iedereen beschikt over een veilig thuis. De mogelijkheden voor opvang en (aanvullende) ondersteuning sluiten aan op de behoefte van de inwoner en vindt zoveel mogelijk in hun eigen omgeving plaats.

CONCEPT

3. Beschermd wonen

De essentie van beschermd wonen (24-uurs voorziening intramuraal) is dat we een beweging willen maken naar beschermd thuis (ambulante ondersteuning). De beweging naar beschermd thuis brengt mee dat het belangrijk is dat we kijken naar het absorptievermogen van de wijken. Dit bepaalt hoe de wijken en buurten andere inwoners zoveel mogelijk opnemen in hun woonomgeving en dat daarvoor draagvlak in de wijk of buurt is. Beschermd Thuis vraagt om borging zoals beschikbaarheid van voldoende voorzieningen. Te denken valt aan een inlooppunt of een wijk- of buurtcentrum. Ook belangrijk is dat er een aanspreekpunt in de wijk beschikbaar is zoals bijvoorbeeld een wijk-GGD'er.

Voor beschermd wonen hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Intramuraal waar dat nodig is, ambulant waar dat kan;
- De ondersteuning voor inwoners met een indicatie beschermd wonen moet gericht zijn op activering en maatschappelijke participatie (herstelgericht);
- Na uitstroom uit beschermd wonen worden inwoners zo zelfstandig mogelijk gehuisvest aangevuld met ambulante ondersteuning. Kenmerken zijn: eigen regie kunnen voeren, zelfstandige huisvesting en ambulante ondersteuning;
- Er zijn voldoende voorzieningen in de buurt beschikbaar;
- We werken toe naar een meer evenredige spreiding van voorzieningen voor beschermd wonen in de MVS-regio; dit uitgangspunt wordt meegenomen in de financiële herverdeling van de MVS-gemeenten;
 - o Door de uitname van de Wlz (Wet Langdurige Zorg) in 2021 is het aantal cliënten van beschermd wonen afgenomen. Er zijn meer cliënten dan verwacht, overgegaan van de Wmo naar de Wlz. Bij de Wlz zien we een toename van oudere cliënten, bij de Wmo beschermd wonen meer jongere cliënten. Dit maakt dat de ondersteuning bij Wmo beschermd wonen anders is ingericht met kortere interventies, specifieke te behalen ondersteuningsdoelen, het opbouwen van een netwerk en gericht op zelfstandig wonen. Wij willen deze beweging de komende jaren blijven stimuleren;
- De MVS-gemeenten kiezen ervoor om (vooralsnog) regionaal samen de voorzieningen voor beschermd wonen te organiseren en te financieren. In de MVS-regio is besloten de uitvoering van beschermd wonen met ingang van 2022 te beleggen binnen de gemeenschappelijke regeling Rogplus. Rogplus is daardoor, voor wat betreft beschermd wonen, verantwoordelijk voor de indicering, inkoop, informatievoorziening, contractmanagement en toezicht op de kwaliteit vanuit dit contractmanagement.

3.1 Tussenvormen beschermd wonen

Het huidige, bestaande gat tussen beschermd wonen en zelfstandig wonen met ambulante begeleiding wordt gedicht door inrichten van beschermd thuis. Beschermd thuis is geen product maar een beweging tot inhoudelijke transformatie. Het gaat om het inrichten van voorzieningen die het mogelijk maken zo zelfstandig mogelijk te wonen, zoals onplanbare zorg (nu vaak intramuraal) en minder dan 24u toezicht. Ook verschillende woonvormen zoals geclusterd of satellietwoningen horen hierbij.

Intramurale zorg is afgebakend in tijd. Het streven is om zo tijdelijk mogelijk te ambulant te ondersteunen, maar we zien toch dat ambulante begeleiding voor onbepaalde tijd wordt afgegeven. Voor beschermd thuis moeten keuzes worden gemaakt wat betreft de duur. Zelfstandig wonen met (planbare) ambulante zorg is mogelijk niet voor iedere client haalbaar, maar we willen dat iedereen zo zelfstandig mogelijk kan wonen. Wij gaan dat nader onderzoeken.

3.2 Begeleiding jongvolwassenen

Voor jongvolwassenen (18-23 jaar) ligt het accent van begeleiding meer dan bij volwassenen, op opleiding in plaats van werk, contact met opvoeders en omgaan met geld. Soms zijn cliënten "zorgmoe" (bij vertrek uit jeugdinstantie) en is de nieuw verworven vrijheid door het verkrijgen van de rechtspositie met 18 jaar een trigger om zorg te mijden. Een zachte landing is, zeker als jongvolwassenen uit een jeugdzorginstelling komen, nodig. Contact met ervaringsdeskundigen is belangrijk en contact met andere jongvolwassenen. De geboden hulp moet niet te snel afgebouwd worden.

Speerpunten beschermd wonen

- We organiseren een dekkend zorglandschap voor beschermd wonen dat aansluit op de ketenaanpak voor kwetsbare inwoners;
- We zorgen voor een passend aanbod van voorzieningen;
- We zetten in op de beweging naar meer beschermd thuis
- We ontwikkelen voor elke inwoner met beschermd wonen een herstelgerichte aanpak
- We versterken draagkracht in wijken en buurten door meer te spreiden over wijken en buurten
- We werken toe naar meer evenredige spreiding van beschermd wonen voorzieningen over de regio
- We bevorderen door- en uitstroom

Door de drempel met betrekking tot het inkomen is de toegang tot beschermd wonen voor 18-23 jarigen nu onvoldoende gewaarborgd. Door het organiseren van een ketensamenwerking rondom deze doelgroep wordt dit nog nader uitgewerkt.

3.3 Passend aanbod

De instroom wordt meer voorspelbaar doordat we weten waar cliënten vandaan komen. Door het organiseren van een beter en passend aanbod kunnen meer cliënten instromen. De werkafspraken, bouwstenen en werkwijze worden kwalitatief verbeterd waardoor de doorstroom verbetert, tussenvormen ondersteunen dit proces. We bevorderen door- en uitstroom van inwoners met een indicatie beschermd wonen. Bij een terugval kunnen we indien mogelijk cliënten tijdelijk elders opvangen waardoor de uitval beperkt blijft; we ontwikkelen daartoe zogenaamde 'terugveer-plekken'.

4. Maatschappelijke opvang

De laatste jaren zien we bij inwoners een toename van complexe problematiek die meerdere leefgebieden raakt. Zo zijn er inwoners met psychische problemen die ook een verslaving hebben en schulden opbouwen, waarna zij vervolgens op straat belanden. Dit gebeurt soms al op jonge leeftijd, wat langdurige nadelige gevolgen kan geven. Dit is van invloed op de dak- en thuisloosheid in de regio.

Helaas zien we ook in onze regio het aantal dak- en thuislozen toenemen. De problematiek van deze mensen is ingewikkelder geworden en de hoeveelheid zorg is groter geworden, maar ook de diversiteit van de mensen neemt toe. Voorbeelden zijn dakloze vrouwen bij wie geen sprake is van risico's voor hun veiligheid, dakloze gezinnen en economisch daklozen. De dak- en thuisloze groep is (landelijk) moeilijk met cijfers in kaart te brengen. Tussen de CBS-cijfers en de cijfers van zorgaanbieders zitten grote verschillen.

De landelijke aanpak "Een (t)huis, een toekomst" en het nationaal actieprogramma dakloosheid stellen met de brede aanpak van dak- en thuisloosheid het volgende: zoveel mogelijk inzetten op het creëren van een passende woonplek, met de benodigde begeleiding. Hierbij is het streven om de traditionele daklozenopvang steeds verder af te bouwen door onder andere meer in te zetten op preventie van dakloosheid.

Vrouwenopvang is het tijdelijk bieden van onderdak en begeleiding aan inwoners die, al dan niet gedwongen, niet meer thuis kunnen wonen in verband met vrees voor hun veiligheid of in aanraking zijn geweest met huiselijk geweld. Dit kunnen ook mannen zijn. Vandaar dat we de vrouwenopvang in deze regiovisie als maatschappelijk opvang met specialistische begeleiding noemen. Dit kan specialistische begeleiding zijn voor slachtoffers van bijvoorbeeld huiselijk geweld, loverboys of mensenhandel.

De maatschappelijke opvang kent voor de MVS-regio twee vormen:

- Gezinsopvang: Hier kunnen vijf gezinnen worden opvangen voor alle MVS-gemeenten. Deze bevinden zich in Vlaardingen. Daarnaast heeft de gemeente Schiedam een voorziening voor de opvang van 8 gezinnen en de gemeente Vlaardingen voor 23 gezinnen.
- Opvang voor alleenstaanden boven de 18 jaar. Dit is in 'de Elementen' in Vlaardingen. Deze opvangvoorziening biedt plek voor 28 reguliere opvang en 2 crisisbedden voor alle MVS-gemeenten.

Daarnaast kent de maatschappelijke opvang voor de MVS-regio drie inloopvoorzieningen.

- De groene Luiken in Vlaardingen
- Het activering- en ontmoetingscentrum Pameijer in Vlaardingen
- De hoofdzaak in Maassluis

De MVS-regio biedt verschillende vormen van maatschappelijk opvang met specialistische zorg aan:

- Noodbed: De noodopvang maakt onderdeel uit van de aanpak van huiselijk geweld en is bedoeld voor een periode van maximaal vijf nachten. De noodplek is bedoeld voor vrouwen en mannen vanaf 18 jaar binnen en buiten de regio die in een acute noodsituatie (code rood) verkeren na huiselijk geweld en onveilig zijn in de eigen woning.
- Crisisopvang: De crisisopvang is een 24-uurs opvang- en ambulante begeleidingsvoorziening voor inwoners met kinderen uit Maassluis, Vlaardingen en Schiedam, voor slachtoffers van huiselijk geweld uit heel Nederland en voor dakloze gezinnen die als gevolg van complexe maatschappelijke problemen dakloos zijn geraakt of dreigen te geraken, voor een periode van maximaal twaalf weken.
- Opvang na huiselijk geweld betreft opvang van maximaal 9 maanden.
- Naast bovenstaande opvangvormen wordt incidenteel opvang ingekocht voor moeders en vaders van baby's.

Sinds 2015 zien we landelijk een beweging om ondersteuning zo vroeg mogelijk aan te bieden om zo ernstige problematiek en zo mogelijk dakloosheid te voorkomen. Sociale inclusie staat hier steeds meer centraal. Ook zien we dat steeds meer gekeken wordt naar de totale problematiek en niet slechts één aspect. Zo is het voor daklozen belangrijk om ook naar de schulden- en verslavingsproblematiek te kijken, naast de behoefte aan een woning en zorg. Bij voorkeur wordt de ondersteuning op deze aspecten opgezet in een eigen woning voor stabiliteit (Housing First). Ook in de MVS-regio en de gemeenten afzonderlijk zien we dat de landelijke visie wordt overgenomen.

Dakloosheid bestaat naast een woonbehoefte vaak uit verschillende leefgebieden, waaronder psychosomatische problematiek en financiële problemen. Door een integrale aanpak zorgen de MVS-

gemeenten dat deze inwoners zo snel mogelijk een eigen plek hebben en weer zo veel mogelijk op eigen benen kunnen staan.

De grootste groep in de daklozenopvang bestaat uit 'klassieke' daklozen. Dit zijn cliënten met langdurige psychiatrische problematiek vaak in combinatie met verslavingsproblemen en schuldenproblematiek met een beperkt sociaal netwerk. Vanwege het beperkte aantal plaatsen voor opvang zijn de eisen voor toelating bij 'De Elementen' de afgelopen jaren opgeschroefd. De problematiek van de daklozen die worden toegelaten is daardoor ingewikkelder geworden. De hoeveelheid ondersteuning die iemand nodig heeft is steeds groter en de hoeveelheid draaideurcliënten is gestegen. De strengere toelatingseisen zorgen er ook voor dat cliënten pas later in beeld komen, wanneer de problematiek ernstig is. Door de toegenomen problematiek zien we dat voor alleenstaande jongeren 'de Elementen' op dit moment geen geschikte plek is om opgevangen te worden.

Het uitgangspunt is:

- Iedereen heeft onderdak;
- Iedereen heeft zo snel mogelijk een eigen thuis;
- Iedereen die de gevangenis, het ziekenhuis of een instelling verlaat heeft een veilige plek om te wonen;
- Iedereen die zijn huis moet verlaten heeft een veilig alternatief.

4.1 Moderniseren opvanglocaties

Er is momenteel sprake van een verouderd voorzieningenaanbod in de MVS-regio dat niet past bij de behoeften van de cliënten. Zo slapen de cliënten binnen de daklozenopvang voor alleenstaanden nog met twee tot drie mensen op één kamer. We willen toe naar een situatie in de opvang waarbij iedere dakloze een eigen slaapkamer heeft om cliënten de rust en regelmaat te geven om te kunnen werken aan hun doelstellingen.

Tot 1 januari 2023 was de opvang voor alleenstaanden alleen in de nacht open. Sommige cliënten slapen 's nachts slecht of hebben wel een baan in de nacht waardoor zij overdag slapen. Sinds 1 januari 2023 onderzoeken we de effecten naar een dagopenstelling voor cliënten die dit nodig hebben. Wel worden cliënten gemotiveerd om overdag naar buiten te gaan om zo een goed dagritme aan te houden. In 2024 evalueren we dit.

4.2 Wachlijsten omlaag

Op dit moment kent de maatschappelijke opvang een wachtlijst. Zolang iemand op de wachtlijst staat wordt er niet altijd dagbesteding of ondersteuning geboden. Door zo snel mogelijk iemand in te schalen in een clientprofiel wordt gekeken naar welke dagbesteding en ondersteuning nodig is en wordt dit zo snel mogelijk opgestart om afglijden te voorkomen.

Landelijk wordt sterkt ingezet op de Housing First. Dit stelt dat een dakloze zo snel mogelijk een woning krijgt toegewezen om hier in een eigen vertrouwde omgeving te werken aan doelstellingen om hun leven weer op de rit te krijgen. We willen toe naar de inzet van Housing First bij cliënten met een minder zwaar profiel. Deze inzet helpt bij de afname van de wachtlijst tot de daklozenopvang. Om Housing First te laten slagen, moeten de uitgangspunten breed omarmd worden. Het vraagt inzet om stigmatisering van de doelgroep te verminderen en de toegang te versimpelen. Daarnaast is het realiseren van voldoende, passende en betaalbare huisvesting een enorme opgave. We moeten daarom langdurig blijven werken aan deze realisatie.

Door meer in te zetten op gespecialiseerde ondersteuning kunnen we specifieke problematiek eerder aanpakken. Denk hierbij aan verslaving of ggz.

4.3 Winterkouderegeling/ pandemie

Net als verschillende gemeenten in Nederland kent de MVS-regio de winterkouderegeling. Deze regeling gaat in wanneer de temperaturen onder het vriespunt dalen. Als de winterkouderegeling van kracht is, krijgt iedereen een gratis slaapplek, ongeacht waar iemand vandaan komt en ook als iemand er normaal gesproken geen recht op heeft. Voorwaarde is wel dat de betreffende persoon nergens anders kan slapen. Het doel is om ernstige gezondheidsklachten bij daklozen te voorkomen, die zij door het buitenslapen in deze slechte weersomstandigheden kunnen oplopen.

Tot op heden zetten we in deze situaties tijdelijke oplossingen in. Deze tijdelijke oplossingen kosten ieder jaar veel capaciteit om te organiseren en brengen hoge kosten met zich mee (in 2020 en 2021 samen alleen al € 168.000,- voor beveiliging op een uitwijklocatie om tijdens de coronacrisis de benodigde afstand te kunnen houden). Om dure en tijdrovende tijdelijke oplossingen zo veel mogelijk in te perken, is een vaste uitwijkmogelijkheid voor de opvang bij vrieskou en calamiteiten nodig.

4.4 Outreachende hulpverlening

We zetten meer in op outreachende hulpverlening. De outreachend hulpverleners gaan de straat op en hebben een breed netwerk om cliënten zo snel mogelijk te kunnen signaleren en te begeleiden naar de juiste ondersteuning. Hierbij hebben zij speciale aandacht voor zorgmijders.

4.5 Centrale toegang

De huidige inrichting van de toegang tot de maatschappelijke opvang is als volgt.

- De toegang tot de opvang van 'de Elementen' ligt bij het centraal onthaal dat op dit moment wordt uitgevoerd door Stroomopwaarts. Cliënten kunnen hier echter maar twee ochtenden per week terecht.
- Toegang tot de opvang voor dakloze gezinnen en kwetsbaren ligt bij het wijkteam.
- Toegang tot de vrouwenopvang ligt bij wijkteam en bij Veilig Thuis. De triage bij deze laatste is onduidelijk. Objectieve beoordeling op basis van heldere criteria vindt onvoldoende plaats.

Het bieden van maatwerk start zodra iemand zich meldt voor toegang tot maatschappelijke opvang. De toegang organiseren we laagdrempelig en integraal in samenwerking met de aanbieders en de inwoner.

4.6 Herijken beleidsregels toegang

Op dit moment zien we de complexiteit rondom de casuïstiek bij daklozen sterk toenemen. De toelatingsgrenzen voor de daklozenopvang zijn zwaar en niet iedereen wordt toegelaten. Hierdoor zien we nu in de praktijk dat cliënten zich melden voor opvang en niet toegelaten worden, waardoor ze nog verder afglijden. Wanneer de problematiek genoeg is toegenomen worden ze alsnog toegelaten tot de daklozenopvang. We gaan de bestaande beleidsregels tot toelating van de daklozenopvang herijken om afglijding te voorkomen en in een zo vroeg mogelijk stadium met de problematiek van cliënten aan de slag te gaan.

4.7 Preventie

Door bestaande sociale infrastructuur vaker in te zetten en beter te benutten willen we voorkomen dat mensen dakloos worden. Het stimuleert daarbij ook het zelf organiserend vermogen en de sociale netwerken van inwoners.

- Om de effectiviteit en vindbaarheid van OGGZ-preventieactiviteiten te vergroten willen we de samenwerking met de sociale basis verder versterken zodat er een dekkend aanbod ontstaat.

Speerpunten maatschappelijk opvang

- We moderniseren de opvanglocaties zodat cliënten in rust kunnen werken aan hun doelen
- Om inwoners meer en beter te kunnen laten deelnemen aan de samenleving wordt zo snel mogelijk (het liefst voor toetreding in de opvang) gezocht naar een passende woning (bv. Housing First) en zoveel mogelijk ondersteuning geboden aan huis.
- Dagbesteding en passende ondersteuning wordt in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet om snel te werken naar zelfstandigheid en stabiliteit. De MVS-regio heeft geen wachtlijst. Iedereen die zich aanmeldt voor de opvang en hier recht op heeft kan direct worden opgevangen.
- We werken met uniforme cliëntprofielen.
- We breiden ons aanbod uit met verschillende expertises. Denk aan expertise in verslaving of ggz.
- We werken aan een structurele voorziening voor de winterkouderegeling en denken na over noodscenario's voor het geval er weer sprake is van een wereldcrisis (zoals de coronapandemie).
- Een outreachende aanpak staat centraal. Doel is om vroegtijdig multi-problematiek te signaleren en cliënten door te zetten naar de juiste ondersteuning. De focus ligt bij zorgmijders. Dit overstijgt de maatschappelijke opvang.
- Er is één toegang voor alle maatschappelijke opvanglocaties.
- We herijken de beleidsregels rondom de toegang. Dit om afglijden tot toegang tot de maatschappelijke opvang en draaideurklanten te voorkomen.
- We zetten meer in op preventie. Hiermee bereiken we een verbetering in de dienstverlening en weten we vaker opname in de opvang of beschermd wonen te voorkomen.
- We positioneren ketenregie zodanig in de regio dat de samenwerking, kennisoverdracht en dienstverlening optimaal aanwezig is.

5. Maatschappelijk opvang met specialistische zorg

5.1 Aanpak huiselijk geweld

De aanpak van huiselijk geweld is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Dit vloeit voort uit de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Wet Tijdelijk Huisverbod en de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Vlaardingen ontvangt als centrumgemeente de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU VO). Deze is bedoeld voor het aanpakken van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties: denk hierbij aan opvang, kindermishandeling, ouderenmishandeling, seksueel geweld, eer gerelateerd geweld en loverboyproblematiek.

In de Regio Rotterdam Rijnmond is dit beleid (ook voor de MVS-Regio) belegd in de regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis Rotterdam Rijnmond (2019-2023)'.

De Regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis Rotterdam Rijnmond' zet in op drie gebieden:

- Huiselijk geweld en kindermishandeling is eerder en beter in beeld;
- Het geweld stopt en de cirkel van geweld wordt duurzaam doorbroken;
- Alle doelgroepen zijn in beeld en krijgen effectieve hulp.

Deze regiovisie wordt nu geëvalueerd en geactualiseerd en zal het uitgangspunt zijn voor het beleid van de MVS-regio in de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Onderdelen die hierin extra aandacht krijgen zijn o.a. het creëren van directe veiligheid, systeemgericht werken en leernetwerken om de keten te

versterken.

5.2 Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries J&V en VWS en de VNG. Landelijk is toegewerkt naar dit toekomstscenario om de jeugdbeschermingsketen effectiever, slimmer en eenvoudiger te organiseren. Met als doel dat hulp en steun tijdig wordt ingezet op een begrijpelijke manier voor kinderen en volwassenen en dit zoveel mogelijk bijdraagt aan het herstel van het gewone leven. In het Toekomstscenario voor kind- en gezinsbescherming worden verschillende ontwikkelingen verwacht. Dit omvat strengere wetgeving en beleid gericht op het beschermen van kinderen en gezinnen, evenals preventieve maatregelen en vroegtijdige interventie om risico's te verminderen. Dit betekent o.a. versteviging en verdere professionalisering van de lokale wijkteams op het thema huiselijk geweld. Op dit moment wordt via een impactanalyse onderzocht wat ons lokale team te wachten staat. Eind 2023 ontvangt Vlaardingen een rapport over het effect van het Toekomstscenario op de wijkteams.

5.3 Professionalisering van de wijkteams

Het lokale (wijk)team vervult een centrale rol in het Toekomstscenario als laagdrempelige organisatie waar inwoners eenvoudig hulp en ondersteuning kunnen krijgen. Zij spelen een rol bij het terugdringen van het jeugdhulpgebruik. Van hen wordt verwacht dat ze breed kijken naar de krachten die spelen in een gezin en zorgen dat zij waar nodig passende hulp organiseren.

Vanwege de nieuw ingerichte jeugdhulp (Mevis) zijn er veel verschuivingen geweest bij het wijkteam. Er moet opnieuw geïnvesteerd worden in deskundigheidsbevordering en het aanwijzen van aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld. Ook de systeembenadering kan mogelijk knellen door de scheiding tussen 18- en 18+ binnen de wijkteams.

5.4 Dienstverlening

Onze gezamenlijke visie is dat alle slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling veilig opgevangen worden met de juiste ondersteuning en begeleiding; van de start tot aan zelfstandigheid, er wordt niet losgelaten. Nu wordt fragmentarisch hulp geboden en is er geen vast contactpersoon. Er is nu geen sprake van een warme overdracht als binnen de (vrouwen)opvang het verblijf stopt.

Alle slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling moeten veilig opgevangen worden met de juiste ondersteuning en begeleiding direct vanaf de melding. Hierbij wordt het slachtoffer niet losgelaten totdat hij/zij weer (veilig) op eigen benen kan staan. Werken aan een betere aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is een gezamenlijk leerproces van ons als gemeente met onze ketenpartners. De inzet is gericht op: preventie, professionalisering, toegang, opvang, dienstverlening en overdracht/nazorg.

5.5 Opvang

Het regelen van opvang is een belangrijke interventie voor een groep slachtoffers van huiselijk geweld. Daar waar er acute onveiligheid is, kan een slachtoffer worden overgebracht naar de crisisopvang of wordt de pleger tijdelijk uit huis gehaald (Tijdelijk huisverbod). Maar soms is er ook opvang nodig wanneer er géén acute onveiligheid is, bijvoorbeeld omdat er vanwege huiselijk geweld sprake is van dakloosheid, of gezinnen verblijven onder onwenselijke omstandigheden nog in de woning. Door het structurele tekort aan plaatsen, is het noodzakelijk extra opvang te realiseren en uitbreiding te onderzoeken.

Opvangmogelijkheden voor de pleger

Het tijdelijk opvangen van plegers kan in een aantal gevallen helpen om te zorgen voor een veilige situatie waarin de hulp voor het (gezins)systeem kan worden opgestart. Het is van belang dat de opvang wordt geboden in combinatie met hulp. Ook dient het Wijkteam goed te worden betrokken voor als de pleger na deze periode weer terugkomt.

Opvang voor dakloze slachtoffers huiselijk geweld

Voor de groep slachtoffers die vanwege huiselijk geweld dakloos zijn geworden, bestaat op dit moment niet altijd een passende voorziening binnen de maatschappelijke opvang. Het realiseren van opvangplekken voor deze doelgroep is gewenst.

5.6 Preventie staat centraal

Naast een goede en veilige opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld is het voorkomen hiervan een belangrijk speerpunt. Preventie en het vroegtijdig signaleren zijn hierbij cruciaal. Het vroegtijdig herkennen, erkennen en opvolgen (bijvoorbeeld via bemoeizorg) van signalen van huiselijk geweld kan erger voorkomen. Op die manier is ondersteuning thuis en behoud van de eigen woonruimte vaak nog goed mogelijk. Vaak beginnen de problemen klein en worden deze steeds erger. Waar mogelijk moeten personen zelf, of met hulp van hun omgeving, tijdig een oplossing kunnen vinden. Hiervoor is het vergroten van de bewustwording en een signaleringsstructuur nodig.

Speerpunten maatschappelijk opvang met specialistische zorg

- Een vast aanspreekpunt van begin tot eind
- Perspectief van cliënt als basis
- We werken toe naar stabiliteit en zelfstandigheid
- De cirkel van geweld wordt doorbroken
- Met passende ondersteuning en nazorg indien nodig
- Overdracht naar andere ondersteuning gebeurt "warm"
- De toegang tot de opvang dient snel en laagdrempelig te zijn.
- Aan de voorkant moet duidelijk zijn aan welke criteria een vrouw (of man) moet voldoen om in aanmerking te komen voor een veilige plek. Dit moet een objectieve beoordeling zijn.
- Wij onderzoeken of de toegang kan worden ondergebracht bij de toegang voor maatschappelijke opvang.

6. Integrale speerpunten

6.1 Vergroten Aanbod

Zowel bij beschermd wonen, maatschappelijke opvang als vrouwenopvang is er sprake van wachtlijsten. Dit geldt voor zowel de instroom naar een voorziening als de uitstroom naar een eigen woning als men de voorziening verlaat.

Het aantal plekken is beperkt, terwijl de doelgroep op alle gebieden toeneemt. In de wachttijd raakt een deel van de cliënten gedemotiveerd. Bij een lange wachttijd is er kans op escalatie, overlast en terugval. Door de wachttijd neemt ook de complexiteit van de problematiek bij deze kwetsbare doelgroep toe. Dit vergroot op zijn beurt weer de kans op escalatie.

Voor woningcorporaties is het een uitdaging aan de woningbehoefte te voldoen. Naast het tekort aan het aantal woningen, is een goede spreiding noodzakelijk voor draagvlak vanuit de wijk.

Om duurzame uitstroom uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang mogelijk te maken zijn voldoende, passende woningen nodig. Hiermee nemen de wachtlijsten af. Zowel passend qua gemeente en locatie als passend qua bijvoorbeeld betaalbaarheid. Aanbieders en regiogemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het leggen van de verbinding tussen het huisvestingsvraagstuk van kwetsbare inwoners en het fysieke domein. We zetten ons hiervoor in door onder andere prestatieafspraken te maken met woningcorporaties. Daarbij kijken we ook naar lokale (proces-)oplossingen voor het huisvesten van (overlastgevende) zorgwekkende zorgmijders.

Naast dat we gaan werken aan een toereikend aanbod, gaan we ook werken aan een passend aanbod. Dit kan in de vorm van nieuwe voorzieningen in de regio, maar ook als een uitbreiding op de inkoop bij nieuwe partners. In de MVS-regio is er nog geen beschermd thuis, er zijn woonvormen met 24-uurs toezicht op locatie en op afroep. Voor beschermd wonen kan een tussenvoorziening uitkomst bieden. Een tussenstap (tussenvormen) is noodzakelijk om een geleidelijke overgang van intramuraal naar meer zelfstandigheid te realiseren. Mensen die al zelfstandig wonen maar een grotere zorgbehoefte hebben, vallen tussen wal en schip omdat er geen beschermd thuis is, zij moeten eerder naar een te zware voorziening als beschermd wonen omdat er niet méér zorg thuis geleverd kan worden. Ook wordt beschermd thuis gemist als opvolging van begeleid zelfstandig wonen waarbij een client een woning huurde via de zorgaanbieder en daarvan ook begeleiding ontving. Daarbij zijn er signalen van zorgaanbieders dat met name voor jongeren een voorziening als kamertraining noodzakelijk is. Het gaat bij beschermd thuis ten opzichte van ambulante begeleiding ook om toezicht en onplanbare zorg.

Aandacht voor bijzonder kwetsbare doelgroepen en specialisatie

Onder de mensen die gebruik maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen bevinden zich ook inwoners die extra kwetsbaar zijn. Denk hierbij aan kinderen, jongeren, de LHBTIQ doelgroep, arbeidsmigranten of mensen die vanwege huiselijk geweld de thuissituatie hebben moeten verlaten en een veilige plek nodig hebben. Ook voor hen hebben we een passend aanbod wat aansluit bij wat nodig is op dat moment.

Vraag en aanbod zijn op elkaar en op de doelgroep afgestemd. De gecontracteerde zorgaanbieders gaven in de uitvraag aan dat meer aanbod nodig is in de regio voor jongvolwassenen met autisme, zwaardere psychiatrie, laag verstandelijk beperkt en jonge moeders met passende dagbesteding. Er is vraag naar minder dan 24u toezicht als overgang van intramuraal naar zelfstandig wonen.

Inwoners met meervoudige complexe problemen krijgen te vaak te maken met de gevolgen van sociale uitsluiting. We willen meer maatwerk bieden zodat zij beter mee kunnen doen en de regie hebben over eigen leven. Met meer maatwerk bedoelen we overigens geen extra voorzieningen speciaal voor specifieke doelgroepen, maar vaker en meer via maatwerk gebruik maken van wat er al is. Bij dit speerpunt horen de volgende standpunten:

- De mogelijkheden tot participatie voor kwetsbare inwoners vergroten we verder en normaliseren we, door met elkaar het gesprek aan te gaan over aanpassingen die deelname van kwetsbare inwoners vergemakkelijkt en mogelijk maakt. Kwetsbare inwoners hebben de keuze uit een prikkelend en motiverend aanbod van participatiemogelijkheden.

Ruimte voor herstel, maar wel levenslang zorgafhankelijk

Herstel blijft altijd een doel, maar er zijn verschillende vormen van herstel. In sommige gevallen is de begeleiding gericht op uitstroom en weer een zelfstandig leven gaan leiden. Maar dat is niet voor alle cliënten bereikbaar. Sinds 2021 kunnen ook ggz-cliënten gebruik maken van de Wlz. Als zicht op herstel onvoldoende lijkt, kan in samenspraak tussen de cliënt en de professionals een aanvraag gedaan worden voor de Wlz. Eenmaal in de Wlz kan een cliënt nog altijd blijven werken aan herstel, waarbij o.a. de nadruk ligt op de kwaliteit van leven.

6.2. Ketensamenwerking

Samenwerking en afstemming

Zolang iemand nog niet volledig zelfstandig en zelfredzaam is, blijft ketensamenwerking nodig. In complexere situaties is samenwerking de sleutel om te komen tot een passende maatwerkoplossing. De zwakke plekken in systemen oplossen, sociale netwerken versterken en het bevorderen van sociale inclusie is waar we als samenleving zorg voor dragen. Om onze ambities te realiseren is samenwerking onmisbaar.

Dit doen we door de ketensamenwerking te versterken zodat op een overstijgende manier samenwerking gerealiseerd wordt op kennisuitwisseling en afstemming. Hiervoor is het creëren van gezamenlijke verantwoordelijkheid van belang. Deze houding verbetert de samenwerking en creëert ruimte voor oplossingen waar een breed draagvlak voor aanwezig is. Daarnaast moeten we inzetten op voldoende afstemming tussen de verschillende ketenpartners zodat er meer zicht is op de processen en de voortgang en daarmee de in-, door- en uitstroom van cliënten. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen zorgorganisaties en woningcorporaties voor cliënten die uitstromen met urgentie met een woonzorgcontract.

Ervaringsdeskundigheid en cliëntparticipatie

De

Speerpunten Ketensamenwerking

- We creëren gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen ketenpartners. Deze houding verbetert de samenwerking en creëert ruimte voor oplossingen waar een breed draagvlak voor aanwezig is.
- We maken meer gebruik van ervaringsdeskundigheid bij het ontwikkelen van beleid.
- We integreren cliëntparticipatie beter in de bestaande infrastructuur van kennisoverdracht en beleidsontwikkeling. Cliëntparticipatie wordt onderdeel van overleg- en inspraakstructuren.

mogelijkheid hebben ervaringen te delen en hierdoor meer ervaringskennis op te doen wordt alom gewaardeerd. De aanwezigheid van zelfhulpgroepen, herstelgerichte activiteiten en laagdrempelige ontmoetingsplekken draagt bij aan het herstel en de inclusie van inwoners met diverse uitdagingen en problemen. Hier hebben we de volgende uitgangspunten bij:

- We maken meer gebruik van ervaringsdeskundigheid bij het ontwikkelen van beleid.
- Door ervaringsverhalen en daarmee de kennis zichtbaar en vindbaar te maken kan iedereen toegang krijgen tot betreffende informatiebron. Dit stimuleert het ontwikkelen van beleid.
- Cliëntparticipatie willen we beter integreren in de bestaande infrastructuur van kennisoverdracht en beleidsontwikkeling. Om erachter te komen hoe cliënten de ondersteuning en zorg ervaren is het van belang de cliëntparticipatie onderdeel te laten zijn van overleg- en inspraakstructuren.

6.3. Monitoring

Informatieverzameling en monitoring; niet de hele doelgroep in beeld

Er is op dit moment onvoldoende beeld bij de groep die zich wel meldt voor opname in de opvang, maar niet wordt toegelaten. De vraag bij deze groep is of eerdere toeleiding naar een woning en begeleiding kan zorgen voor minder problematiek in een later stadium. Ook is er geen zicht op het aantal 'verborgen daklozen'. Deze mensen melden zich niet aan voor de opvang en maken gebruik van hun sociale netwerk om daar te verblijven. Het kan zijn dat deze mensen later wel in beeld komen, wanneer de problemen toenemen. Verder zien we dat voor wat betreft beschermd wonen we onvoldoende grip hebben op de benodigde cijfers.

We zorgen voor meer informatieverzameling en monitoring

Bij dit speerpunt horen de volgende standpunten:

- We verzamelen actuele en relevante informatie met alle partners binnen de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aantal cliënten per locatie, het aantal huisuitzettingen, de wachtlijst per locatie of inzicht in de doelgroep per locatie. Met deze informatie brengen we de resultaten en prestaties van onze partners en voorzieningen in kaart en kunnen we als gemeenten beter te sturen toekomstige resultaten.
- We werken toe naar meer data-gestuurd werken zodat we in toekomstig beleid gericht kunnen sturen. Hierdoor kunnen we het voorzieningenaanbod in de MVS-regio beter inrichten. Efficiëntie staat centraal.

De informatievoorziening met betrekking tot de wachtlijsten wordt verbeterd wat betreft aantal, duur en per gemeente. Het wachtlijstbeheer wordt geoptimaliseerd in samenwerking met de zorgaanbieders om zo efficiënt mogelijk te werken.

CONCEPT

7. Governance

7.1 Norm voor Opdrachtgeverschap – niet-vrijblijvende governance

In de Norm voor Opdrachtgeverschap voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang staat dat gemeenten in regioverband door het opstellen van een regiovisie moeten komen tot een niet-vrijblijvende governance, met één onderling overeengekomen en gedragen aanspreekpunt dat extern kan optreden namens de regio.

Het beoogde langetermijnkarakter van de samenwerking tussen gemeenten bij het uitvoeren van de wettelijke taak rond beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang vraagt om het formaliseren van de samenwerkingsafspraken. In het kader van de samenwerking worden heldere afspraken gemaakt over wie wat doet, waar het mandaat binnen de samenwerking ligt en wat er lokaal en regionaal georganiseerd wordt. Dit draagt bij aan de effectiviteit van de regionale samenwerking en zorgt ervoor dat de focus en het goede gesprek binnen de samenwerking op de bedoeling ervan gericht is en blijft. De gemeenten leggen de samenwerking vast in een samenwerkingsovereenkomst.

De samenwerking in de MVS-regio richt zich op overleg en afstemming tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit betreft onder andere de gebieden beleidsvorming (inclusief toegang), inkoop, verdeling van de doeluitkeringen, bekostiging van de voorzieningen en verdere voorbereiding op de effecten van mogelijke toekomstige doordecentralisatie van beschermd wonen.

7.2 Uitgangspunten voor samenwerking

Uitgangspunten voor de regionale samenwerking zijn:

1. De gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, gericht op een goede dienstverlening aan de eigen inwoners en ruimte voor het behoud van eigen identiteit in de uitvoering van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
2. De gemeenten sluiten bij het uitvoeren van de taken binnen de samenwerking aan bij de regiovisie beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang een samenwerkingsovereenkomst.
3. Totdat er meer duidelijk wordt over de doordecentralisatie, het nieuwe financieel verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel, blijven de gemeenten samenwerken in een centrumgemeente-regiogemeente constructie, met Vlaardingen als centrumgemeente.
4. Rogplus is namens de MVS-gemeenten verantwoordelijk voor het afgeven van een beschikking voor beschermd wonen en opdrachtverstrekking voor aanverwante taken.
5. We houden voorzieningen op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, 24 uurs- en daarop aansluitende specialistische voorzieningen in stand;
6. Zorgcontinuïteit;
7. (Financiële) risicospreiding;
8. Meer keuzemogelijkheden inwoners;
9. Bundeling van kennis en capaciteit.

7.3 Samenwerking - samenwerkingsovereenkomst

Deze samenwerking in MVS-verband wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. In de samenwerkingsovereenkomst worden afspraken vastgelegd waaronder: het doel en de wijze van samenwerking, de bestuursstructuur, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de samenwerkende gemeenten, organisatie en besluitvorming, de positie van de centrumgemeente, financiën, de duur van samenwerking, de door partners te leveren prestaties, de daarbij te verkrijgen vergoedingen en de wijze van beëindiging van de samenwerking.

De regiosamenwerking in MVS wordt de komende jaren voortgezet en daar waar nodig versterkt. Daar waar (tussentijds) beleidsmatige aanscherping moet plaatsvinden zullen we dat niet nalaten en wordt regelmatig geëvalueerd.

7.4 Bestuurlijke samenwerking

Ten behoeve van de samenwerking is er een regionaal bestuurlijk overleg MO/BW/VO MVS (RBO) en een ambtelijke stuurgroep MO/BW/VO (ASG) en één of meer werkgroepen. Het RBO, de ASG en de werkgroepen bestaan uit vertegenwoordigers van elk van de gemeenten. Besluiten over regionale beleidsmatige onderwerpen worden vastgesteld in het RBO. De regionale samenwerking wordt jaarlijks in het Bestuurlijk Overleg geëvalueerd.

7.5 Centrumgemeente – rol Vlaardingen

De gemeente Vlaardingen heeft de rol van centrumgemeente voor de gemeenten in MVS. Vlaardingen is verantwoordelijk voor de financiële verdeling van regionale financiële middelen voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. De centrumgemeente stelt jaarlijks een regionale begroting en meerjarenraming op ten behoeve van de regiotaken. Deze regionale begroting wordt jaarlijks in het regionaal bestuurlijk overleg, vóór 1 juli voorafgaand aan het nieuwe begrotingsjaar, vastgesteld.

CONCEPT

8. Financiële afspraken

8.1 Algemeen

Hoe komt het geld binnen?

De verdeling van de financiën op de drie onderwerpen op basis van het gemeentefonds is op dit moment:

Beschermd wonen	€ 13,6 miljoen
Maatschappelijke opvang	€ 2,6 miljoen
Vrouwenopvang	€ 3 miljoen

8.2 Beschermd wonen

De invoering van de doorcentralisatie beschermd wonen is meerdere malen uitgesteld. Het wetsvoorstel daartoe is nog niet vastgesteld. Wij verwachten dat de doordecentralisatie op zijn vroegst plaats vindt per 1 januari 2025. De financiële middelen worden nu verdeeld op basis van een historisch verdeelmodel maar bij de doordecentralisatie gebeurt dat op basis van een nog in te voeren objectief verdeelmodel. De MVS-gemeenten maken nadere afspraken zodra duidelijk is hoe de financiële herverdeling door het Rijk er concreet uit ziet.

In samenhang met deze doordecentralisatie heeft het Rijk het zogenoemde 'woonplaatsbeginsel' 'beschermd wonen' opgesteld. Doel van het woonplaatsbeginsel is dat gemeenten verantwoordelijk worden voor hun eigen inwoners. Het woonplaatsbeginsel geldt alleen voor nieuwe cliënten per ingangsdatum van het woonplaatsbeginsel beschermd wonen. Voor bestaande cliënten blijft de gemeente die de beschikking heeft afgegeven verantwoordelijk. De invoering van het woonplaatsbeginsel beschermd wonen hangt samen met de hierboven beschreven doordecentralisatie. Ook hiervan verwachten wij pas een invoering per op zijn vroegst 1 januari 2025.

Naast de zorg en ondersteuning aan inwoners die vanaf de doordecentralisatie een 'nieuw' beroep doen op beschermd wonen, blijven de gezamenlijke gemeenten verantwoordelijk voor inwoners die reeds voor de ingangsdatum gebruikmaakten van beschermd wonen. Een financiering hiervoor loopt nog tot en met 2032 via de centrumgemeente Vlaardingen middels een historisch verdeelmodel.

Vanwege de onduidelijkheid over de verdeling van de middelen, het woonplaatsbeginsel en de doordecentralisatie van beschermd wonen, kiezen wij er nu voor om de financiële situatie momenteel gelijk te houden. Er is nu ook geen sprake van een financieel risico voor de afzonderlijke gemeenten. In de tussentijd sorteren we voor en doen we onderzoek naar een nieuw financieel verdeelmodel op basis van verevening vanaf het moment van doordecentraliseren.

8.3 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De decentralisatie uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (DU MO en DU VO) blijven vooralsnog ongewijzigd. De centrumgemeenteconstructie blijft ongewijzigd, waarbij de gemeente Vlaardingen de middelen blijft ontvangen. Deze middelen worden ingezet voor de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang in de MVS-regio en de inhoudelijke transformatie zoals in deze regiovisie beschreven.

Pas vanaf 2025 voert het Rijk gesprekken over een mogelijke doordecentralisatie van maatschappelijke opvang op basis van de ervaringen van beschermd wonen. Voor vrouwenopvang is het nog onbekend of en wanneer er sprake is van een doordecentralisatie.

9. Invulling Norm van Opdrachtgeverschap

Dit hoofdstuk laat zien hoe de MVS-gemeenten invulling geven aan de niet-vrijblijvende samenwerkingsafspraken

9.1 De regiovisie wordt door elke afzonderlijke gemeenteraad in de regio vastgesteld.

Na het compleet maken van de regiovisie wordt deze begin 2024 aangeboden aan de afzonderlijke gemeenteraden van Maassluis, Vlaardingen en Schiedam.

9.2 De regiovisie komt tot stand in samenspraak met o.a. professionals (vertegenwoordigers van) inwoners, ervaringsdeskundigen en ketenpartijen.

Om de benodigde input te verzamelen voor het opstellen van deze regiovisie vonden diverse gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van lokale participatieraden, zorgpartijen, woningbouwverenigingen en ervaringsdeskundigen. Hierover is meer informatie te vinden in [hoofdstuk 1.3](#) en in [bijlage 2](#).

9.3 De regiovisie beschrijft hoe gemeenten in regioverband de beschikbaarheid en continuïteit van zorgfuncties voor beschermd wonen/ maatschappelijke opvang/ vrouwenopvang borgen.

Door bij de financiering van beschermd wonen te werken met bouwstenen willen de gemeenten een gevarieerd aanbod samenstellen, ook voor doelgroepen die tot dusver onvoldoende worden bediend. Daarbij is met de bouwstenen op- en afschalen van ondersteuning mogelijk en kan zorgcontinuïteit worden gegarandeerd richting zwaardere en lichtere vormen van zorg. Hierover is meer te vinden in [hoofdstuk 6](#).

9.4 Na invoering van het woonplaatsbeginsel afspraken maken over de verwerving van plekken buiten de eigen regio.

Op het moment van schrijven van deze regiovisie is nog veel onduidelijkheid over de verdeling van de middelen, het woonplaatsbeginsel en de doordecentralisatie van beschermd wonen. Dit geeft ons de ruimte om de financiële situatie momenteel gelijk te houden omdat er geen sprake is van een financieel risico voor de afzonderlijke gemeenten. In de tussentijd sorteren we voor en doen we onderzoek naar een nieuw financieel verdeelmodel op basis van verevening vanaf het moment van doordecentraliseren. Hier vertellen we meer over in [hoofdstuk 3](#) en [8](#).

9.5 De regiovisie beschrijft de wijze waarop lokale toegang verbonden is met de regionale maatschappelijke opvang en gecontracteerde hulp.

Het doel is om één toegang voor alle maatschappelijke opvanglocaties te realiseren. Ook de preventieve functie van de toegang willen we in de komende periode versterken, waarbij de gemeente een steeds nadrukkelijker rol krijgt. Hiermee bereiken we een verbetering in de dienstverlening en weten we vaker opname in de opvang of beschermd wonen te voorkomen. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de directe toegang tot samenhangende hulp voor hele gezinssystemen (slachtoffers, plegers en andere betrokkenen van huiselijk geweld). Met als doel sneller en vroegtijdiger de juiste integrale hulp inzetten. Deze plannen worden verder uitgewerkt in [hoofdstukken 4, 5 en 6](#) en uiteindelijk in de nog op te stellen uitvoeringsprogramma's.

9.6 De regio's organiseren in hun regiovisie een niet- vrijblijvende *governance*.

Ten aanzien van de *governance* zijn heldere afspraken gemaakt over wie wat doet, waar het mandaat binnen de samenwerking ligt en wat er lokaal en regionaal georganiseerd wordt. [Hoofdstuk 7](#) gaat in op de verdere inrichting van dit proces.

9.7 De regio's verplichten zich tot beperking van administratieve lasten.

Voor de aanbieders BW gebruiken wij de landelijke IWmo-standaarden¹ volgens welke de aanbieders de door hen geleverde de declaraties kunnen indienen. De administratieve lastendruk worden voor gemeenten en aanbieders hiermee beperkt. Aanbieders leggen op basis van de Iwmo-standaarden jaarlijks financiële verantwoording af middels het Landelijke Accountantsprotocol².

Voor MO en VO is er sprake van subsidiëring van aanbieders. Monitoring vindt plaats door de gemeente Vlaardingen op basis van de subsidie-voorwaarden.

Verder maken we gebruik van kwaliteits- en contractmanagement. We werken daarvoor samen met zowel de consultants en aanbieders.

1 <https://www.istandaarden.nl/iwmo/over-iwmo/werken-met-iwmo>

2 <https://www.nba.nl/siteassets/themas/thema-controleprotocollen/provincies-en-gemeenten/algemeen-accountantsprotocol-isd-2022/isdprotocolwmojw2022-22071-dd-15-12-22.pdf>

9.8 Gemeenten zetten vanuit zowel stabiliteit als innovatie in op meerjarige contractering met daarbij ruimte voor innovatieve initiatieven.

\Stabiliteit en innovatie van beschermd wonen maakt onderdeel uit van de inkoopstrategie bij Rogplus. Voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang wordt dit verder uitgewerkt om over te gaan tot langdurige aanbesteding waar innovatie onderdeel van uitmaakt.

CONCEPT

Bijlagen

1 Toelichting doelgroep

Beschermd wonen

Beschermd Wonen is bedoeld voor de doelgroep inwoners vanaf 18 jaar met psychische en/of psychosociale problematiek die als gevolg van een verstoorde zelfregulatie¹¹ geen regie hebben op hun eigen leven en (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen.

Een verstoorde zelfregulatie kan samen hangen met (soms combinaties) van ernstige psychische aandoeningen, cognitieve beperkingen, lichamelijke of zintuigelijke handicaps en middelengebruik. Andere problemen zoals armoede, schulden, dreigende huisuitzetting, geringe deelname aan het arbeidsproces en huiselijk geweld ontregelen het evenwicht tussen draaglast en draagvlak waardoor participatie in de samenleving bemoeilijkt wordt.

Beschermd Wonen, in klassieke vorm wonen met begeleiding 24/7 veelal intramuraal, of Beschermd Thuis, zelfstandig wonen, eigen regie kunnen voeren op het eigen leven met ambulante ondersteuning, kunnen een goede ondersteuning bieden. Beschermd Wonen wordt veelal herstelgericht ingezet.

Maatschappelijke Opvang

De dak- en thuisloze volwassenen vormen een kwetsbare groep in de samenleving. Ze hebben vaak een gecompliceerde jeugd gehad, psychische problemen en/of (onverwerkte) trauma's. Ook een lager verstandelijk vermogen maakt een deel van de volwassenen kwetsbaar. Naast deze meer individuele factoren spelen externe factoren een rol, zoals het hebben van een klein sociaal netwerk. Twee vijfde van de volwassenen geeft aan geen netwerk te hebben waar men (nog langer) kon verblijven. Een andere factor, die ook al bij de jongeren naar voren kwam, is de toegenomen complexiteit van de samenleving: veel volwassenen geven aan vast te lopen in regelgeving doordat zij deze niet begrijpen, er niet aan kunnen voldoen (door tegenstrijdigheid) of niet over voldoende ICT-vaardigheden beschikken om aan administratieve verplichtingen te voldoen. En dan stapelen problemen zich vaak snel op.

Oorzaken van dak- en thuisloosheid die veel voorkomen zijn verslaving, relatieproblemen, geldproblemen en (psychische) gezondheidsproblemen. Vaak speelt een combinatie van deze factoren een rol in de aanleiding voor het dak- of thuisloos raken. Geldproblemen ontstaan door baanverlies, verslaving of relatieproblemen (soms in combinatie met alimentatie). Vervolgens lopen de schulden bij een deel van de volwassenen snel op door onduidelijkheid of tegenstrijdigheid in regelgeving, zoals het stopzetten van een uitkering wanneer iemand geen vast adres heeft. Voor de volwassenen bij wie problematisch middelengebruik speelt is dit (logischerwijs) de oorzaak van het geldgebrek. Problemen die bij deze groep spelen verschillen van de groep niet-verslaafden. Er is bij deze groep vaker sprake van politiecontact en detentie. Ook is een ander soort zorg vereist, waarbij aandacht is voor de verslaving. Overeenkomst tussen deze groepen is wel dat bij beide vaak psychische problemen spelen.

Bij de vrouwen die vanwege huisuitzetting dak- of thuisloos zijn geraakt is er vaak sprake van oplopende schulden en het niet meer kunnen overzien van de financiële situatie. Een deel van hen zegt al eerder om hulp te hebben gevraagd, bijvoorbeeld bij het wijkteam. Professionals geven aan dat dit vaak in een heel laat stadium gedaan wordt, enerzijds door schaamte, anderzijds lijkt er sprake van 'wegkijken' en het probleem niet (durven) aangaan.

Klassieke daklozen

Deze volwassenen kenmerken zich door een lange periode van dak- of thuisloosheid (soms afgewisseld met een vaste verblijfplaats) en een jarenlange verslaving aan alcohol en/of drugs. Door de jaren heen verbleven zij op vele tijdelijke slaapplekken, zoals kraakpanden, parken, vrienden, vaak afgewisseld met korte periodes van detentie. Een ander kenmerk is dat zij een relatief hoge leeftijd hebben, rond de 60 jaar. Dat is de voornaamste reden dat zij in beeld komen van zorg of opvang: de jarenlange verslaving leidt bij hen inmiddels tot gezondheidsproblemen. Het buiten slapen wordt hen lichamelijk te zwaar en zij zijn de onzekerheid en het steeds moeten zoeken naar een slaapplek beu. Terwijl zij gedurende hun leven decennialang de 'vrijheid' verkozen boven 'bemoeienis' van instanties, is nu een tijd aangebroken waarop zij zich wel wenden tot

¹ ook wel zelforganiserend vermogen genoemd

hulpverlenende instanties. Als na-effect van de drugsepidemie van de jaren '70 en '80 zien we dat deze volwassenen op leeftijd zich de laatste jaren vaker melden bij zorgketten.

Nieuwe daklozen

Aan de diversiteit van de doelgroep daklozen zijn de laatste jaren groepen toegevoegd als de economisch dakloze, de stropdasdakloze, bankslapers, en dergelijke. Zowel onder jongeren, volwassenen als gezinnen treffen we een subgroep aan bij wie verslaving en/of psychische problematiek geen rol spelen in het dak- of thuisloos raken. Deze groep had of heeft vaak een baan of studie, had een zelfstandige woonruimte of woonde samen en leefde - naar eigen zeggen - in goede omstandigheden. Zij raken vaak dak- of thuisloos door een gebeurtenis die grote impact heeft op hun leven. Vaak is een opeenstapeling van administratieve en financiële problemen, waardoor men 'het niet meer overziet', de basis voor het dak- of thuisloos raken. Professionals zien een stijging van deze groep bij wie geen verslaving of psychische problematiek speelt. De complexiteit van de samenleving, lees- en ICT-vaardigheden en (lage) IQ spelen hier een rol. Deze groep ook veelal man en landelijk geloof ik echt 70% vanwege scheiden.

Kwetsbare groepen

Professionals geven aan dat de samenstelling van de populatie dak- en thuislozen diverser en de problematiek complexer is geworden. Door de lange wachtlijsten voor intramurale plaatsen in GGZ-instellingen neemt het aantal kwetsbare mensen met psychiatrische problemen dat zelfstandig woont, toe. Professionals zien als gevolg hiervan dat daklozen met complexere psychiatrische problematiek in de maatschappelijke opvang verblijven terwijl de nodige hulp daar niet geboden kan worden. Het gaat hier met name om de doelgroep volwassenen

Vrouwenopvang

Vrouwenopvang is opvang van slachtoffers van (huiselijk) geweld en kindermishandeling (HGKM). Dit vindt plaats in verschillende relaties en kent verschillende vormen.

- Geweld vindt plaats in (ex-)partnerrelaties;
- in relaties tussen volwassenen en kinderen (kindermishandeling en oudermishandeling);
- in relaties met ouderen (65+; ouderenmishandeling);
- tussen kinderen en tussen volwassen familieleden/ huisvrienden.

HGKM kan de vorm aannemen van fysiek, psychisch en seksueel geweld; Bij geweld richting kinderen en ouderen ook de vorm verwaarlozing. Slachtoffers kennen geen specifiek gender, mannen zijn net zo goed slachtoffer van huiselijk geweld.

Bij de vrouwen in de vrouwenopvang is de aanleiding voor de dak- of thuisloosheid duidelijk, zij zijn vanwege huiselijk geweld hun woning ontvlucht. Bij deze groep spelen geldproblemen minder vaak een rol, een kwart van deze vrouwen heeft schulden, tegenover ruim 60% van de vrouwen in de gezinsopvang en drie kwart bij de volwassenen. De vrouwen in de gezinsopvang geven ook vaak aan dat relatieproblemen de aanleiding vormen voor de dak- of thuisloosheid. Daarnaast worden geldgebrek en het niet hebben van een sociaal netwerk genoemd.

Veel vrouwen geven aan niet of slechts zeer kort bij vrienden of familie te hebben kunnen verblijven. Mensen in het netwerk zijn vaak klein behuisd en hebben zelf ook kinderen. Daarnaast speelt geld ook hier een rol dat de vrouwen vaak weinig tot geen inkomen hebben waardoor ze niet kunnen bijdragen aan de kosten voor levensonderhoud of huur.